

بررسی عدالت و انتقاد در اشعار دوره مشروطه

علی آسمند جونقانی^۱، فاطمه نیروی آغمیونی^۲، مریم بهرامیان فاعل^۳

چکیده

در پژوهش حاضر سخن از برپایی عدالت و برابری اجتماعی در جامعه استبدادی زمان قاجار است که به ادبیات مشروطه مشهور شده است. شاعران مشروطه، خواهان عدالت اجتماعی، مشارکت سیاسی مردم در جامعه و توزیع قدرت برای رفع ظلم و ستم و کسب علم و دانش بودند. این شاعران و روشنفکران می‌خواستند، قدرت شاه را تعدیل و سبب افزایش قدرت مردم شوند، به آموزش افراد جامعه بالاخص زنان، به‌طور ویژه پرداخته شود، به اوضاع کارگران و قشر کم‌درآمد جامعه توجه شود. در این زمان بود که شاعرانی مانند ملک‌الشعرای بهار، عارف قزوینی، ایرج میرزا، نسیم شمال و میرزاده عشقی نماد آرمان‌خواهی یک ملت شدند تا مردم ایران نیز مانند مردم کشورهای اروپایی دارای رفاه نسبی و پیشرفت باشند. هدف این پژوهش بررسی جنبه‌های مختلف پرداختن به عدالت در اشعار این شاعران است. روش کار در این پژوهش، توصیفی - تحلیلی و کتابخانه‌ای است. نتایج به‌دست آمده حاکی از آن است که بیشترین بسامد در زمینه عدالت‌خواهی مربوط به نسیم شمال و کمترین آن مربوط به میرزاده عشقی است.

کلیدواژه: عدالت، شعر، انتقاد، ادبیات مشروطه.

۱. استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر، اسلامشهر، ایران

aliasmand@yahoo.com

۲. دانشجوی دکتری، زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ورامین، ورامین، ایران

fniroee@yahoo.com

۳. دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج، ایران

maryambahramyan@yahoo.com